

Majken Carlsson "spelade som en hel karl"

"Leve Majken! Det är vad man spontant utbrister när man hör henne. Det är märkligt vad mycket musik det finns i denna dam. Och vad mera är: Hon besitter en förvånansvärd mängd god uppfattning. Vi visste det förut, men varje gång blir man påmind så till den grad att man häpnar."

Dessa rader skrevs 1981 i tidningen Dragspelsnytt av musikskribenten Ove Hahn i samband med recensionen av Lp-skivan "Spelmanstankar", där Majken tillsammans med sina skickliga kollegor verkligen visar upp sitt stora kunnande.

"Min bror köpte ett dragspel och när han arbetade på

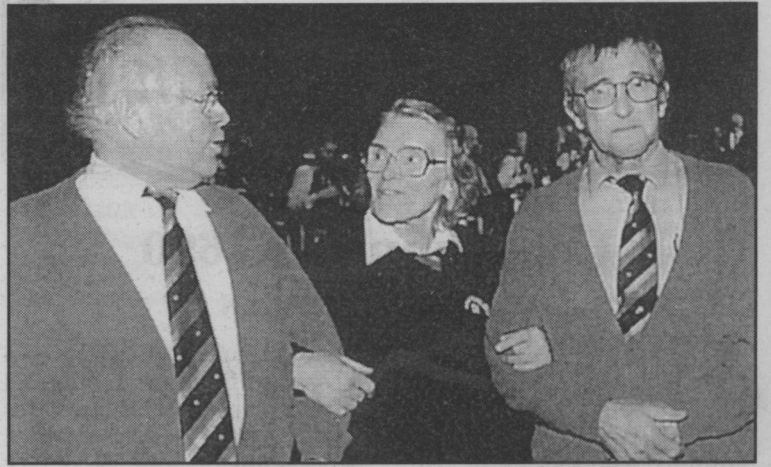
Majken försökte imitera hans spelstil, tydligen med så gott resultat att hon lyckades vinna en dragspelstävling i Västerås. Där fick hon också träffa sin favorit, som blev så imponerad att han rådde henne att söka upp Fritz Christiansson som anordnade de stora mästerskapstävlingarna på Vinterpalatset i Stockholm. På hans inrådan ställde hon sedan upp i Svenska Mästerskapet för damer den 6 och 7 mars 1943. Sju deltagare var anmälda och resultatet blev ett första pris med bred marginal - 1 986 röster mot tvåans 742.

Vad Majken spelade? Inga dåliga saker precis: "Espa-

andraplats den här gången och reste sedan på en turné till Finland för att spela för krigsinvaliderna där hon blev mycket omtyckt för sitt drivna spelsätt och charmfulla uppträdande.

Sammantaget reste Majken i Finland fyra gånger på 40-talet, publiken älskade henne var hon än uppträdde med sitt dragspel. Populariteten var så stor att hon fick motta ett förnämligt Neco Superior i present av OY Harmonikkafabriken som ett uppskattningsbevis.

På hösten 1945 bildade Majken, Astrid Sjöström, Yvonne Modin och Margit Ringvall gruppen "Svenska Accordionflickorna". På en

Tre dragspelsentusiaster, fr v: Ove Marklund, Majken Carlsson och Henrik Lundberg. Foto: Nisse Widman, 1997.

son spela duetter vid flera tillfällen. Vår huvudperson hade en musiksmak som sträckte sig över allt från jazz till klassisk musik, hon var oerhört entusiastisk och deltog i mån av tid i olika seminarium och även sommar-kurser i dragspel vid Bollnäs folkhögskola för den välkände läraren Tage Johansson.

Mycket finns att berätta om alla Majkens engagemang, men det skulle bli allt för utrymmeskrävande för tidningen. Ändå måste ett framträdande på Medborgarhuset i Stockholm omkring 1990 nämnas. Då återupptod nämligen "Svenska Accordionflickorna" ett kort ögonblick. Gruppen, som var reducerad till Majken, Yvonne Modin och Margit Ringvall, gjorde ett bejublat framträdande efter mer än 40 års uppehåll. Jag minns deras kraftiga, snärtiga spel

ibland en av hennes få egna kompositioner, schottisen "Trollungen", en pigg och trevlig melodi.

Förutom Majken bestod kapellet av Giovanni Jaco-nelli, klarinett, Göte Lovén, gitarr, Gunnar Olsson, trummor, samt Ricke Löw, som spelade bas och även var producent för det hela. Senare har det blivit flera Lp:n bl a hos Pajala-Hasse med Sven-Olov Nilsson och även med Andrew Walter.

En del av den produktionen finns för övrigt återut-given år 1993 på Koster CD 6033 "Gränsdrag", där vi också träffar på normmännen Arnstein Johansen, Sverre Cornelius Lund, Morten Bjo-ne och Knut Ivar Bøe. Man kan även höra Majken spela duetter med Sone Banger, Berit Lorentzon och Kimmo Louhelainen på Lp-skivor av märket Ljud-Banger.

Majken blev änka år 1983 efter att i 13 år vårdat sin make, som blivit förlamad efter en stroke. Hon flyttade så småningom upp till Arvidsjaur där hon etablerade sig tillsammans med sin sambo, den välkände drag-spelsmästaren Henrik Lundberg från Glommersträsk. Båda deltog med liv och lust i mängder av dragspelseve-nemang i norra Sverige. Dessutom medverkade Majken flitigt i Arvidsjaur's dragspelsklubb.

Tyvärr hade hon drabbats av cancer i slutet av 1980-talet, men det hindrade inte hennes arbete inom drag-spelsklubben, där hon deltog ända fram till sin bortgång 1997. Klubbens PR-man Ove Marklund skriver i Dragspelsnytt nr 1/2003 angående Arvidsjaur's drag-spelsklubbs 30-års jubileum: "Klubben har legat lågt sedan eldsjälens och dragspels-drottningen Majken Carlsson gick bort. Hon fanns i klubben 1990-97. Hon kunde konsten att aktivera oss med sin entusiasm och spelglädje. Ingenting var omöjligt för henne trots hennes grava sjukdom. Med drag-spelet på magen blev hon en ung flicka på nytt. En fantastisk personlighet."

De här orden passar bra som avslutning på artikeln om dragspelsartisten Majken Carlsson, som nog kan sägas tillhörde den kategori som hade större kunnande än vassa armbågar.

Bo Gäfvert

I en återkommande serie presenteras under denna vinjett ett antal kända och mindre kända dragspelsmästare från förr och nu.

dagarna spelade jag. I smyg förstås. Min far spelade förresten, vi har haft spelmän i släkten i fem generationer på hans sida", sade Majken Carlsson i en tidningsinter-vju för många år sedan.

Hon var född i Söderman-land, närmare bestämt Stig-tomta, den 28 maj 1921, och var 14 år när dragspelandet började. Noter lärde hon sig av Per Larsson i Eskilstuna där hon också tog klarinett-lektioner i A B F för Werner Nyman. Dragspelet segrade dock snart över klarinetten och hon började spela på olika festligheter och danser.

Den stora idolen på den tiden var Karl Jularbo och

"na" av Waldteufel, "Mossrosor" av Bosc, "Edelweiss" av Wanderbeck, samt Frosinis "Coquettepolka" och "Fancy Twisters". Tvåan, en ung dam från Uppsala som hette Yvonne Modin, hade på sitt pianodragspel haft så svåra saker som "Karneval i Venedig" och "Dizzy Accordion" i tävlingen. Hon skulle senare bli mycket välkänd.

Majken och Yvonne reste sedan på en sommarturné i folkparkerna och i mars 1944 var det dags igen för ett SM, nu i Konserthusets stora sal, segrarinna i dam-klassen blev pianodragspelande Astrid Sjöström från Malmberget. Majken fick en

bild tidigare publicerad i Kvällsstunden syns Anna Wingman i stället för Sjöström, det är tänkbart att man byttes åt ibland. Hur som helst, "Accordionflickorna" gjorde många succéarta-de framträdanden både i Sverige, Finland och Norge.

Den 27 oktober samma år anordnades en svensk-finsk landskamp i Stockholms Konserthus. Majken tog hem förstapriset med "Czardas" av Monti, "Estudiantina" av Waldteufel och "Tammerfors-Polkan" av Pihlajamaa.

Sista gången vi träffar på Majken Carlsson i tävlings-sammanhang är vid Nordiska mästerskapet för damer 1946, då hon får en tredje plats efter Grete Madsen från Norge och Astrid Sjöström.

Här hemma hade hon en egen kvartett som tidvis bestod av dragspelskollegan Gösta Lundgren, Edvin Westrell (den joddlande drag-spelaren) och gitarristen Göte Kling. Två vintersäsonger på Nalens kulturella sal 1946-47 med egen orkester måste också nämnas.

I radio förekom vår profil sedan mitten av 40-talet, hon hördes i flera soloprogram men oftast i duett med någon av de tidigare nämnda Yvonne Modin, Margit Ringvall och Gösta Lundgren m fl. År 1947 gifte Majken sig med spårvägsman Knut Jakobsson, fick tre söner - Bosse, Rune och Janne - och minskade ner på spelningen. Familjen blev så småningom bosatt i Kungsör där Majken kom att bli medlem i Kungsörs spelmanslag, Fellingsbro dragspelsklubb och i Sörmlands spelmans-förbund. Hon hade en egen trio i hemmastaden och man kunde också se henne i TV vid några tillfällen.

När så de årliga dragspels-festivalerna på Gröna lund startade kunde man höra de båda drottningarna Majken Carlsson och Signe Gustavs-

Majken Carlsson med sitt finska Neco Superior, som hon fick i present. Foto från mitten av 40-talet.